

The Faculty of Engineering

การประชุมรับฟังความคิดเห็น โครงการคาดการณ์การปล่อยและลดก๊าซเรือนกระจก ภายใต้ภาพถ่ายในอนาคตโดยใช้แบบจำลอง

ภาคเกษตร

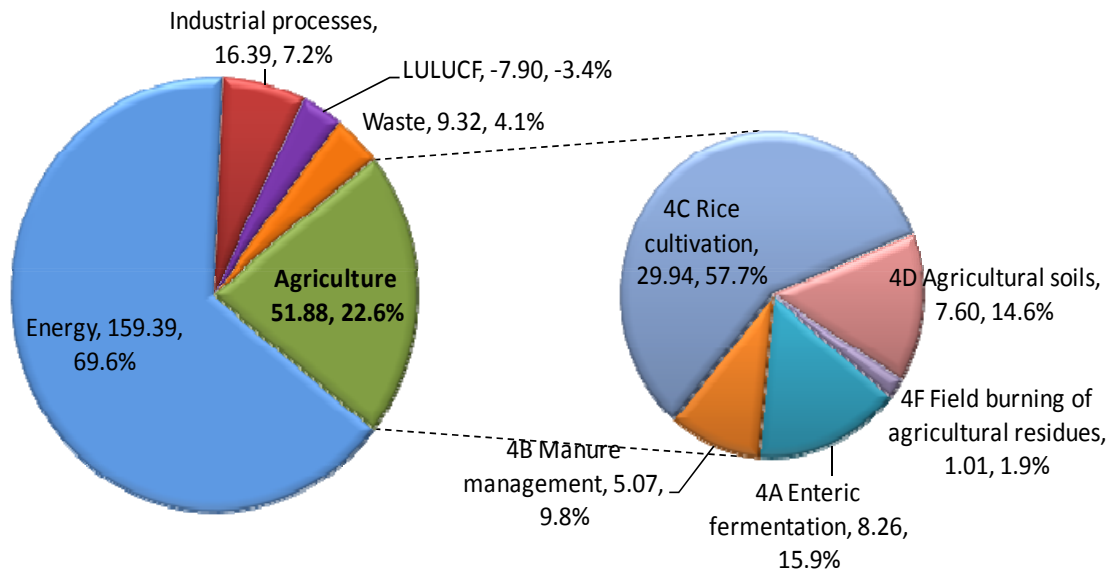
วันจันทร์ที่ 25 มิถุนายน 2555

โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการเกษตร

- **3A) กลุ่มปศุสัตว์ (Livestock)**
 - 3A1 กลุ่มการหมักในระบบย่อยอาหารของสัตว์ (Enteric Fermentation)— CH_4
 - 3A2 กลุ่มการจัดการมูลสัตว์ (Manure Management)- CH_4 & N_2O
- **3C) กลุ่มแหล่งปล่อยอื่นๆ และ แหล่งปล่อย **Non- CO_2** จากพื้นการใช้พื้นที่ (Aggregate sources and non- CO_2 emission source on land)**
 - 3C1 GHG emission from biomass burning
 - 3C2 Liming
 - 3C3 Urea application
 - 3C4 Direct N_2O emission from managed soils
 - 3C5 Indirect N_2O emission from managed soils
 - 3C6 Indirect N_2O emission from manure management
 - 3C7 Rice cultivations
 - 3C8 Other (Soil carbon)

Emission in 2000 by 'Agriculture' (Mt CO2 eq, %)

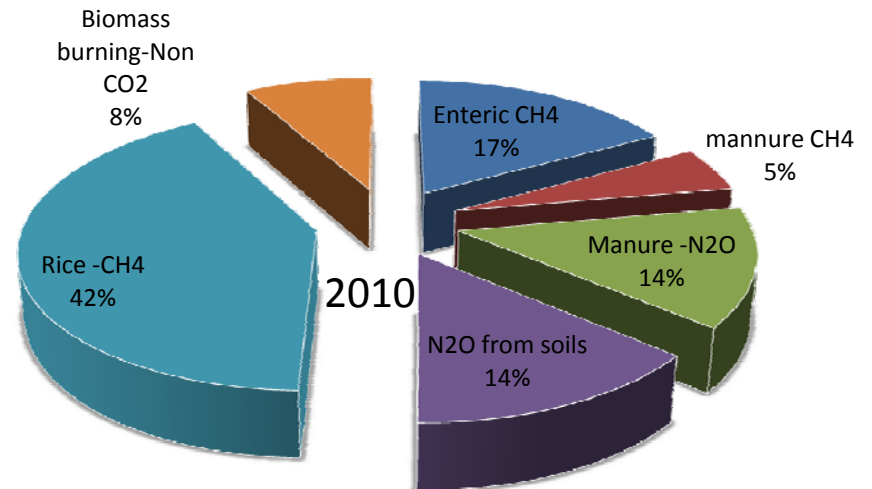
Total GHG Emission with LULUCF = 229.08 MtEq

1996 IPCC revised GL

51.88 Mt CO2e

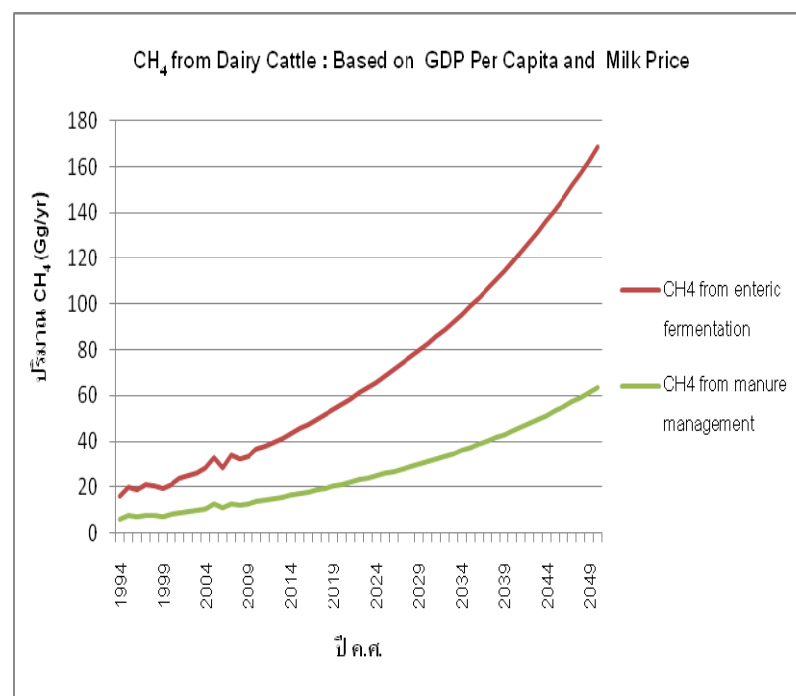
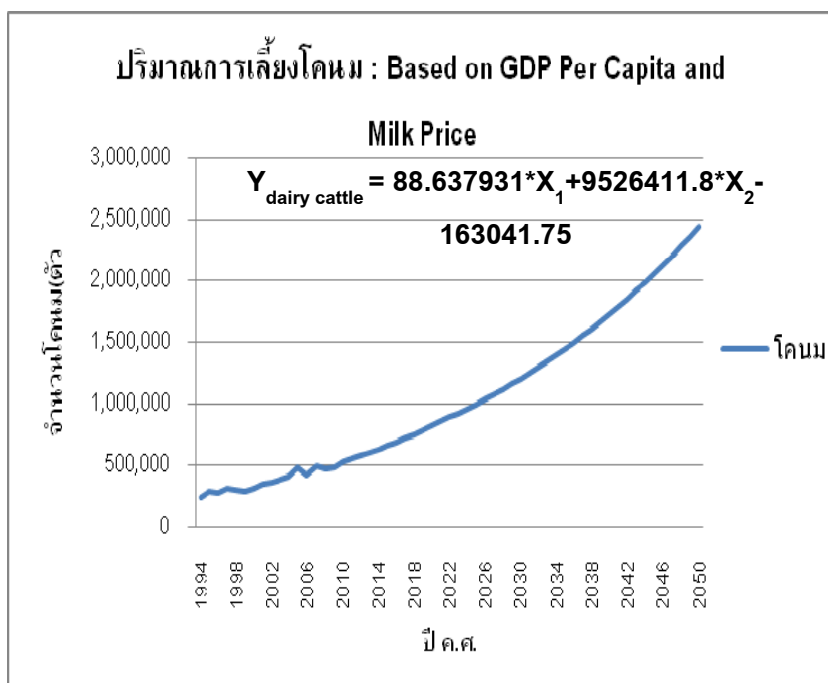
2006 IPCC GL

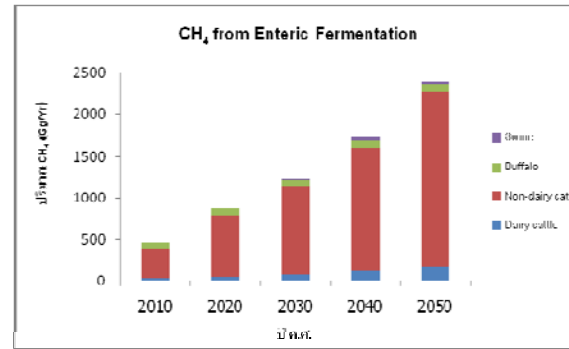
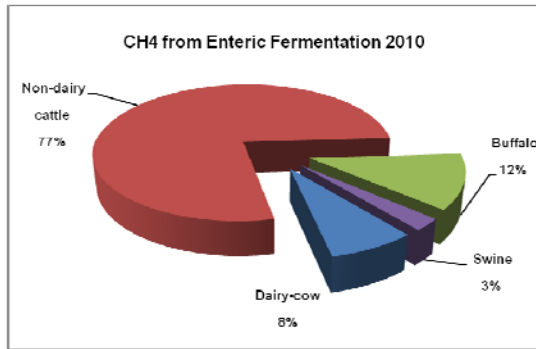
57.70 Mt CO2e

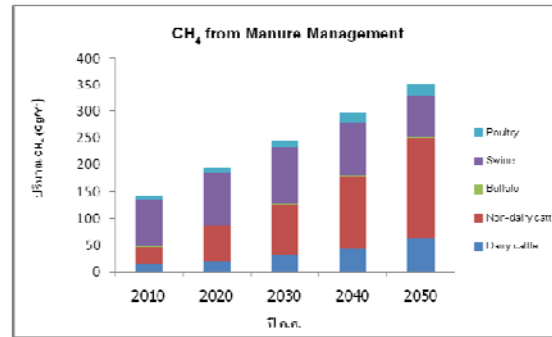
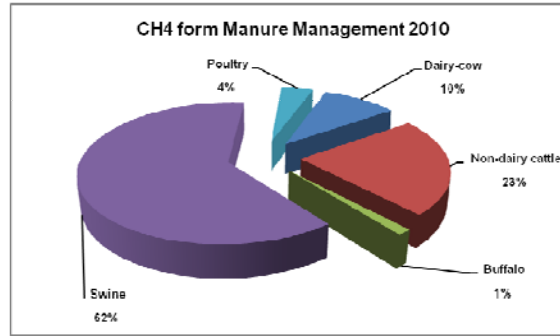
การคาดการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- คาดการณ์ได้จากความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ เช่น ค่า **GDP** (4% ต่อปี) ราคาขาย ปริมาณการส่งออก ปริมาณพ่อแม่พันธุ์ และราคาน้ำมันดิบ เป็นต้น

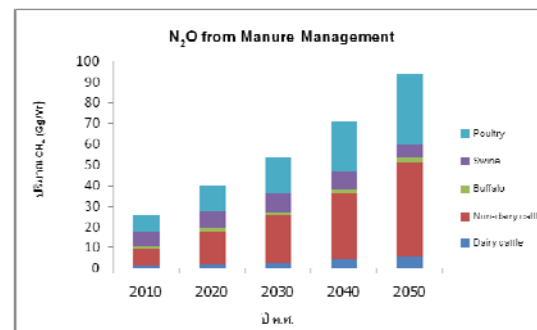
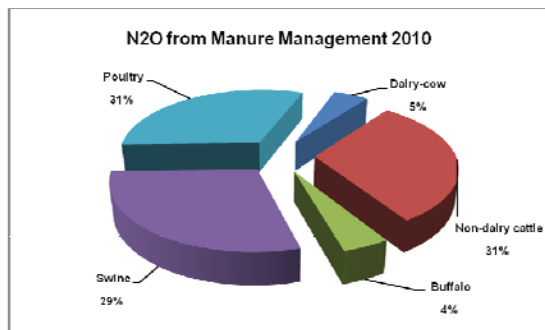

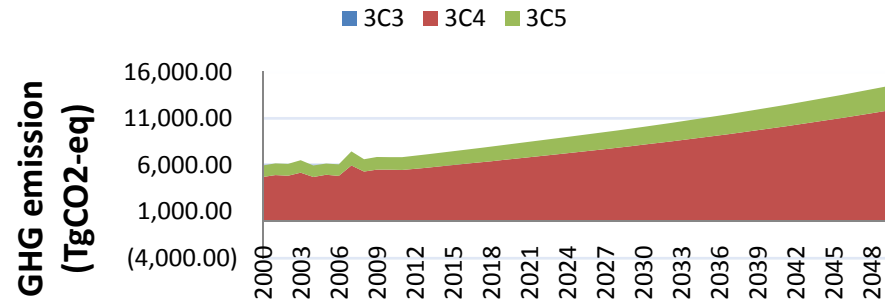
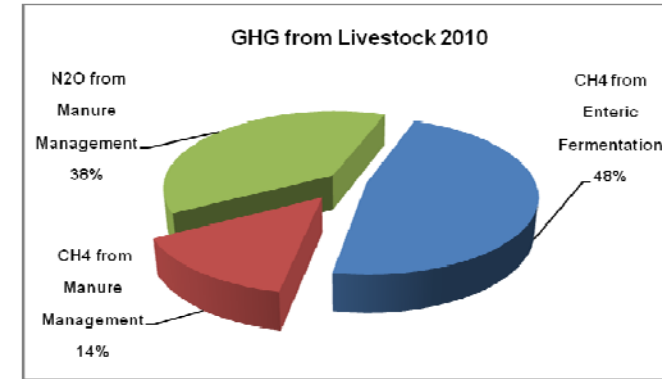
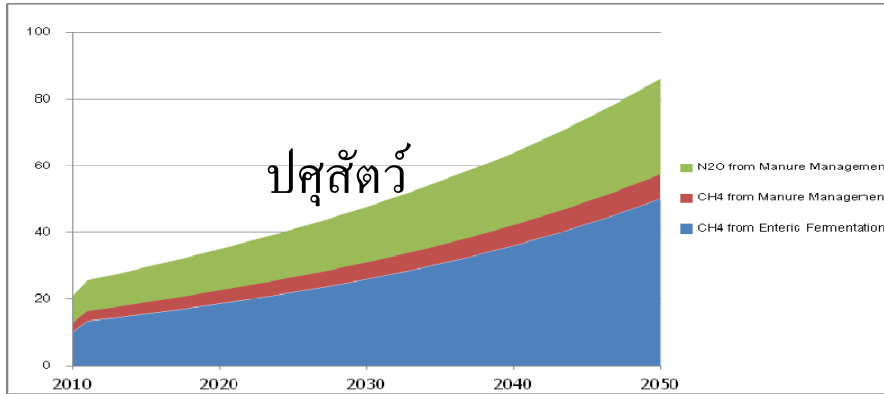
การคาดการณ์ปริมาณการปล่อยก๊าซมีเทนจากระบบการหมักในระบบย่อยอาหารของสัตว์

การคาดการณ์ปริมาณการปล่อยก๊าซมีเทนจากระบบการจัดการมูลสัตว์

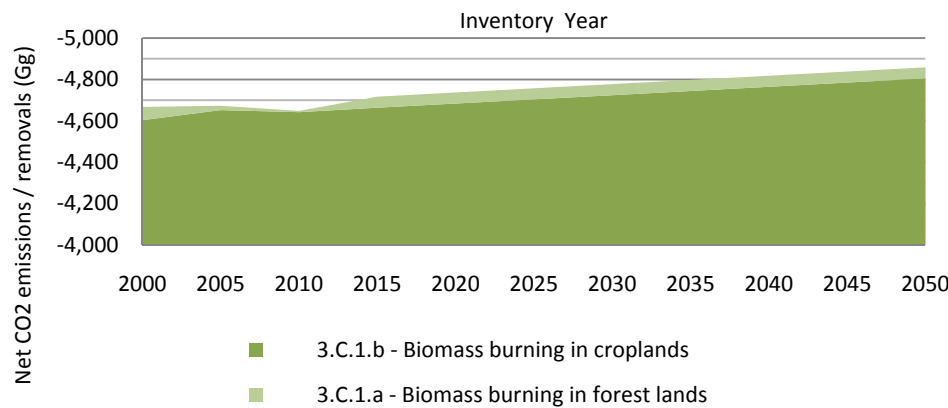

คาดการณ์ปริมาณการปล่อย N₂O จากระบบการจัดการมูลสัตว์

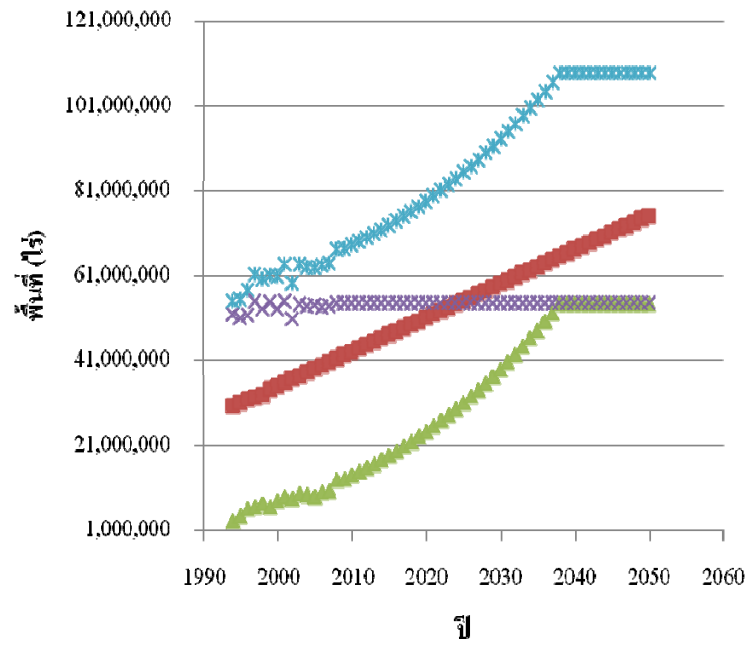

การใช้ปุ๋ยยูเรีย (3C3),
N₂O direct emission (3C4)
และ N₂O Indirect emission (3C5)

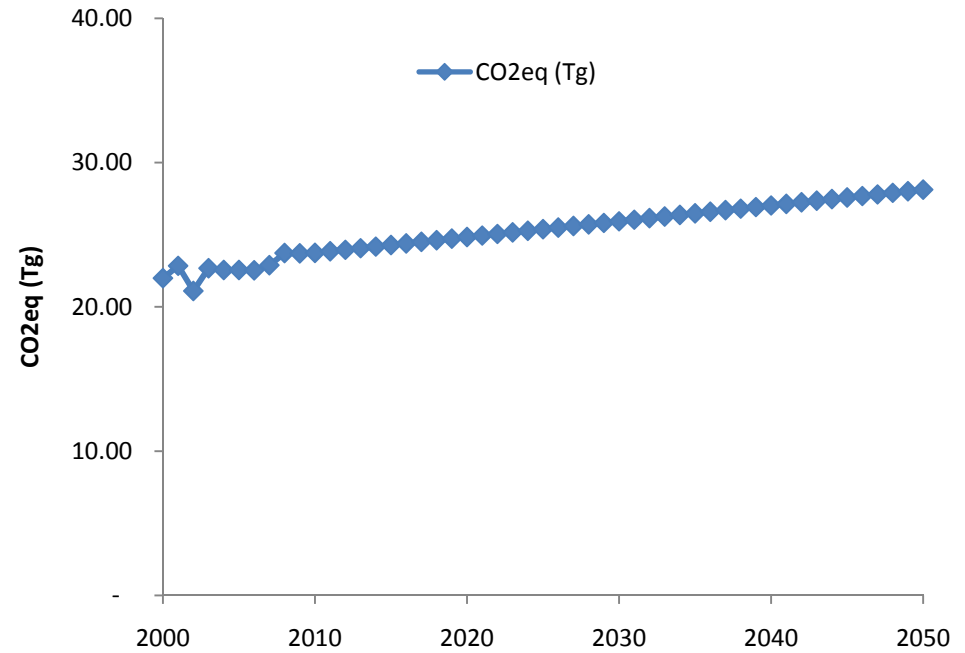
3.C.1 - Emissions from biomass burning

Biomass burning

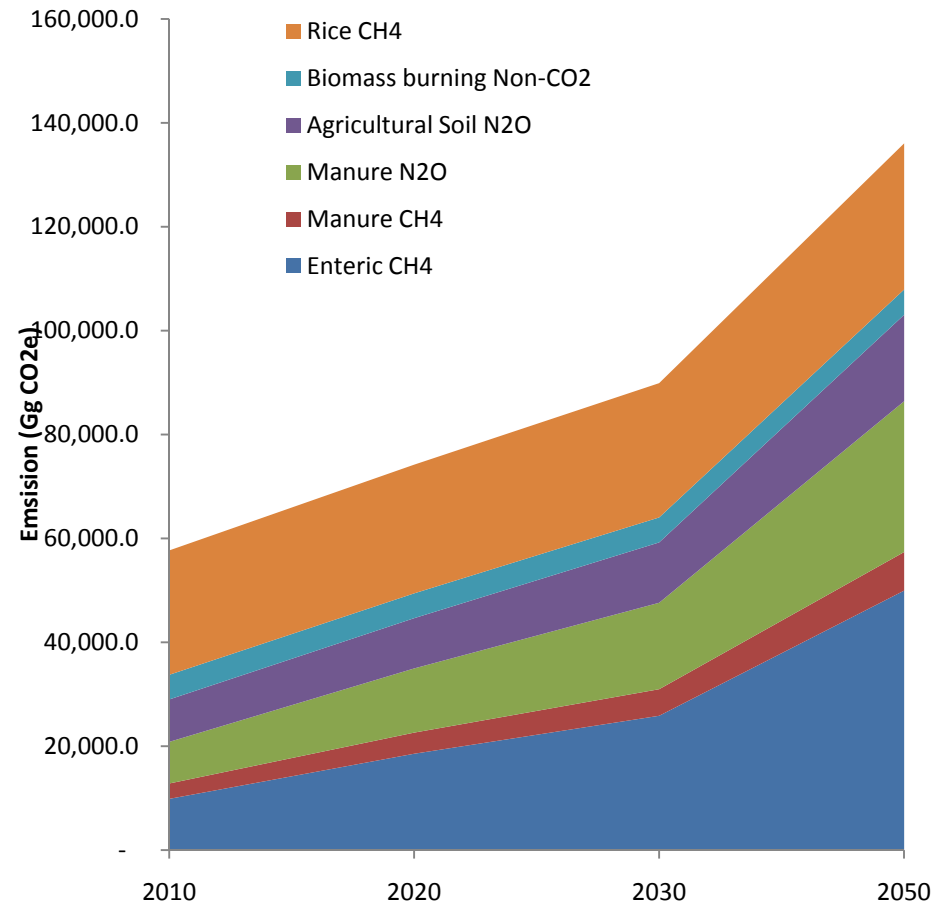

- พื้นที่ (ไร่)
- ▲ พื้นที่ป่า (ไร่)
- × พื้นที่ป่าที่ไม่ใช่ป่า (ไร่)
- × พื้นที่ป่าทั้งหมด (ไร่)

Agriculture Baseline Emission

Percent increase

	2020	2030
Enteric	88.0	162.0
mannure	36.9	72.7
Livestock-N2O	54.8	108.0
N2O from soils	18.1	42.1
Rice -CH4	3.5	7.9
Biomass burning	0.8	1.7
Total	28.6	55.8

มาตรการในกลุ่มปศุสัตว์

- **ปรับปรุงคุณภาพและประเภทของพืชอาหารสัตว์และอาหารสัตว์ :**
ลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซมีเทนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์ เพิ่มการเปลี่ยนพลังงานจากอาหารให้ไปใช้ในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสัตว์มากขึ้นเช่นการผลิตน้ำนม เพิ่มความสามารถในการย่อยอาหารของสัตว์ก็สามารถลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซมีเทนได้
- **การดำเนินการเชิงเคมีและเชิงกลของอาหาร :** ปรับปรุงให้อาหารที่ให้กับสัตว์ลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซมีเทนจากกระบวนการหมักในระบบย่อยอาหารของสัตว์(Enteric Fermentation)ได้ เช่น การห่อและการรักษาฟางข้าวและการปรับปรุงหญ้าที่มีอัตราการย่อยต่ำด้วยต่างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการย่อย
- **การเสริมอาหารด้วยสารอาหาร :** ไนโตรเจนในรูปของยูเรีย เช่น การใส่โมลาส และ urea multi-nutrient blocks(MNBs) โดยโมลาสที่ผสมกับยูเรียและสารอาหารเสริมตัวอื่นๆ เป็นการให้พลังงานที่จำเป็นต่อการเพิ่มการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ซึ่งส่งผลมาจากการเพิ่มระดับแอมโมเนีย การใช้ MNBsเป็นการลดค่าใช้จ่ายและได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นวิธีการเสริมอาหาร MNBs ผลผลิตนมเพิ่มขึ้นร้อยละ 20-30 อัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 80-200 และเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบพันธุ์ สำหรับในประเทศอินโดนีเซีย บังคลาเทศ พม่า และอินเดียได้มีการส่งเสริมให้ใช้มาตรการนี้โดยมีเป้าหมายที่การเพิ่มผลผลิตน้ำนมโคได้ร้อยละ 25 ลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซมีเทนได้ร้อยละ 27 เพิ่มผลผลิตจากสัตว์ได้ร้อยละ 60 มีต้นทุนเพิ่มประมาณ 5.3 บาท/kg

มาตรการในกลุ่มปศุสัตว์

- ปรับปรุงคุณภาพและประเภทของพืชอาหารสัตว์และอาหารสัตว์ :
- การดำเนินการเชิงเคมีและเชิงกลของอาหาร :
- การเสริมอาหารด้วยสารอาหาร :
- การเสริมอาหารด้วยไขมันและน้ำมัน :
- การเสริมอาหารด้วย **Propionate Precursors** :
- การใช้วัคซีนเพื่อยับยั้งการทำงานของ **methanogenic bacteria** :
- การเสริมอาหารด้วย **Secondary Metabolites** :

มาตรการในกลุ่มปศุสัตว์

- **การเสริมอาหารด้วยไขมันและน้ำมัน** : น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปลา วิธีนี้ช่วยกำจัดโปรตีนตัวในสัตว์เคี้ยวเอื้องที่ทำงานร่วมกับ **Methanogenic bacteria** ได้งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นผลระยะสั้น ยังไม่เห็นในระยะยาวผลการศึกษาของหลายประเทศในยุโรปโดยการเพิ่มอาหารที่มีไขมันสูงลงในอาหารสัตว์ เช่น **coconut oil** สามารถลดการปล่อยมีเทนได้ 4.3-40% มีค่าลงทุนเพิ่ม 137-168Eu/ton CO₂e เนื่องจาก **coconut oil** ยังมีราคาสูงอยู่
- **การเสริมอาหารด้วย Propionate Precursors** : Propionate Precursors เช่น malate, fumarate, citrate, succinate สามารถลดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซมีเทนจากกระบวนการหมักในระบบย่อยอาหารของสัตว์ (Enteric Fermentation) ได้ ปัจจุบันนี้ราคาของ Propionate Precursors ยังคงสูงอยู่
- **การใช้วัคซีนเพื่อยับยั้งการทำงานของ methanogenic bacteria** : นกจะสามารถลดการปล่อยก๊าซมีเทนได้ประมาณ 8% แต่ในสัตว์ชนิดอื่นผลการศึกษายังมีความไม่แน่นอนอยู่มาก
- **การเสริมอาหารด้วย Secondary Metabolites** : เช่น saponins และ tannins ในส่วนของการเสริมอาหารด้วย Secondary Metabolites ยับยั้งการผลิตมีเทนในสัตว์เคี้ยวเอื้องในระหว่างการทดลอง)

มาตรการในกลุ่มปศุสัตว์

- **การจัดการฮอร์โมน** : การใช้ฮอร์โมนในโคสามารถเพิ่มผลผลิตนมหรือเนื้อได้โดยตรงและลดการปลดปล่อยมีเทนต่อหน่วยผลิตภัณฑ์ หนึ่งในฮอร์โมนที่ใช้เพิ่มปริมาณน้ำนมและลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนคือ **bovine somatotrophin (bST)** หลายประเทศที่ไม่สนับสนุนให้ทำ
- **การจัดการแอนติไบโอติกส์** : ลดการปล่อยก๊าซมีเทนโดยกลุ่มของแอนติไบโอติกส์ที่มีชื่อว่า **ionophores** เปลี่ยนกรดที่ใช้ในการหมักในกระเพาะรูเมนจาก **acetate** และ **butyrate** ซึ่งเป็นตัวก่อให้เกิดมีเทนไปเป็น **propionate** การเปลี่ยนแปลง **chemical pathway**) ในหลายประเทศรวมถึงกลุ่มประเทศยุโรปทั้งหมดมีนโยบายในการห้ามใช้แอนติไบโอติกส์ในสัตว์
- **จัดการสมดุลของอุปสงค์ต่ออุปทานของฝูงสัตว์**: เป็นการจำกัดขนาดของการเลี้ยงสัตว์ไม่ให้เกินกว่าความต้องการซื้อ
- **ลดการบริโภคโปรตีนจากเนื้อสัตว์** : เป็นการลดจำนวนสัตว์ โดยเฉพาะโคซึ่งส่งผลโดยตรงต่อปริมาณการปล่อยก๊าซมีเทน
- **การปรับปรุงลักษณะทางพันธุกรรม** : การปลดปล่อยมีเทนจากระบบการย่อยอาหารของสัตว์สามารถแตกต่างกันได้ถึงร้อยละ 27 ในโค สัตว์ที่มีการปล่อยก๊าซมีเทนต่ำๆ จะต้องมีการผลิตน้ำนมหรือเนื้อที่สูงกว่าสัตว์ที่มีการปล่อยมีเทนสูงๆ
- **สนับสนุนโรงผลิตก๊าซชีวภาพในประเทศ** สามารถลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนได้ร้อยละ 70 สำหรับระบบลากูน

มาตรการในกลุ่มการเผาชีวมวล

- **มาตรการการจัดการเศษวัสดุการเกษตร** : การเผาเศษวัสดุการเกษตร ถูกบรรจุอยู่ในเป้าหมายของแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยกำหนดเป้าหมายหลักไว้ด้วยกัน 3 ข้อ
 - 1) การจัดการไฟป่า ลดพื้นที่ไฟไหม้ป่าให้เหลือเพียงไม่เกินปีละ 300,000 ไร่
 - 2) การจัดการเศษวัสดุการเกษตร โดยการจัดการเศษวัสดุการเกษตรทดแทนการเผาในพื้นที่ อย่างน้อย 600,000 ไร่ ในปี พ.ศ. 2550 (2007) และการนำเอาเศษวัสดุการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานชีวมวล ทดแทนการใช้พลังงานในเชิงพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ 21 และ 25 ของความต้องการใช้พลังงานในปี พ.ศ. 2549 (2006) และปี พ.ศ. 2554 (2011) และ
 - 3) การจัดการขยะมูลฝอย ลดการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัดทั้งหมด
 - ต้นทุนเฉลี่ยในการลดก๊าซเรือนกระจกตลอดระยะเวลาการใช้มาตรการเท่ากับ 77 บาทต่อตัน CO₂eq หรือ 2.4 เหรียญสหรัฐต่อตัน CO₂eq
- **มาตรการการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรในการตัดอ้อย** จัดตั้งศูนย์บริการ เครื่องจักรตัดอ้อย ปีละประมาณ 4 แห่ง จะสามารถลดการเผาเศษวัสดุจากการเก็บเกี่ยวอ้อยประมาณปีละ 40,000 ไร่และเพิ่มขึ้นเป็น 80,000 ไร่ในปีถัดไปมาตรการคิดเป็นต้นทุนประมาณ 760 ล้านบาท ต้นทุนเฉลี่ยในการลดก๊าซเรือนกระจกตลอดระยะเวลาการใช้มาตรการเท่ากับ 225 บาทต่อตัน CO₂eq หรือ 7 เหรียญสหรัฐต่อตัน CO₂eq

มาตรการในกลุ่มดินในการเกษตร

มาตรการการลดการปล่อย N ₂ O จากการใช้ปุ๋ยไนโตรเจน	ประสิทธิภาพการ ลด (%)	แหล่งอ้างอิง	เงินลงทุน (cost)	แหล่งอ้างอิง
1) มาตรการเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย				
● การใช้ตัวยับยั้ง กระบวนการ Nitrification (Nitrification inhibitor)	38-65%	Akiyama <i>et al.</i> , 2009, Bronson <i>et al.</i> , 1992	+10 Euro/tCO ₂	Bates <i>et al.</i> , 2009
● การใช้ Calcium carbide (Polymer-coated fertilizers)	33-82%	Akiyama <i>et al.</i> , 2009, Bronson <i>et al.</i> , 1992		
● การใช้ Urease inhibitors เพื่อลดการสูญเสีย ไนโตรเจนจากการระเหยใน รูปของก๊าซแอมโมเนีย	ไม่มี ประสิทธิภาพใน การลดการปล่อย N ₂ O	Akiyama <i>et al.</i> , 2009		
● การใช้ Dicyandiamide ในการปลูกข้าวโพด(ตัว ยับยั้งกระบวนการ Nitrification)	30%	Hadiet <i>al.</i> , 2008		

มาตรการในกลุ่มดินในการเกษตร

มาตรการการลดการปล่อย N ₂ O จากการใช้ปุ๋ยไนโตรเจน	ประสิทธิภาพการ ลด (%)	แหล่งอ้างอิง	เงินลงทุน (cost)	แหล่งอ้างอิง
1) มาตรการเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย				
การใช้ Dicyandiamide -ใช้ในทุ่งหญ้าร่วมกับ liquid manure -ใช้ในทุ่งหญ้าร่วมกับปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต -ใช้กับการปลูกข้าวบาร์เลย์ร่วมกับยูเรีย	50-88% 40-92% 82-95%	de Kleinand Ledgard, 2005, 1994	+10 Euro/tCO ₂	Bates et al., 2009
POCU (Polyolefin coated urea) ในทุ่งหญ้าร่วมกับยูเรีย	35-71%	Delgado and Mosier, 1996		
DCS (N(2,5-dichlorophenyl) succinic acid monoamide) ในทุ่งหญ้าร่วมกับปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต	65%	Skiba et al., 1993		

มาตรการในกลุ่มดินในการเกษตร

มาตรการการลดการปล่อย N ₂ O จากการใช้ปุ๋ยไนโตรเจน	ประสิทธิภาพ การลด (%)	แหล่งอ้างอิง	เงินลงทุน (cost)	แหล่งอ้างอิง
1) มาตรการเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย				
● ปุ๋ย Ammonium sulfate nitrate	51%	Weiske et al., 2006	0%	
● การเปลี่ยนจากปุ๋ยเคมีมา เป็นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	20%		ลดลงประมาณ20% จากการใส่ปุ๋ยเคมี อย่างเดียว	Expert judgment
● การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่ กับการใช้ปุ๋ยเคมี	46%	Zhenget al., 2000	ลดลงประมาณ20% จากการใส่ปุ๋ยเคมี อย่างเดียว	Expert judgment
● Precision farming			-175 euro/tonCO ₂	Bates et al., 2009
2) การจัดการการเพาะปลูก				
● ระบบ No-till	30%	Lemke et al., 1999, Pattey et al., 2007,	10 USD/ton CO ₂	Lewandrowski et al., 2004
● การใช้วัสดุคลุมดิน	30%	Feyereisen et al., 2006	10 USD/ton	

การศึกษาในประเทศไทย

- **ผลการศึกษาผลของการใช้ Urease** ต่อการสูญเสียไนโตรเจนจากการระเหย ซึ่งพบว่าสามารถลดการสูญเสียดังกล่าวได้ประมาณ 90% (สาคร ผ่องพันธุ์และคณะ, 2544) และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ยในนาข้าวได้ (สุวัฒน์ เจียรคงม่น, 2539) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้สารดังกล่าวก็มีศักยภาพในการลดการระเหยของไนโตรเจนในรูปแอมโมเนียและสามารถลดการปล่อย N_2O จาก Indirect emission ได้ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการวิเคราะห์ว่า สามารถลดการปล่อย N_2O ได้เป็นสัดส่วนเท่าใด
- **ปุ๋ยสั่งตัด** : ทัศนีย์ อุตตะนันท์และคณะ ได้พัฒนาเทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยและศึกษาประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีนี้ในดินหลายชุด ทั้งในดินที่ใช้ปลูกข้าวและข้าวโพด นำข้อมูลชุดดินและข้อมูลเอ็น-พี-เค ในดินมาประกอบการตัดสินใจใส่ปุ๋ยเคมีให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้ปริมาณการใส่ปุ๋ยลดลง 34% เมื่อเทียบกับในกรณีที่เกษตรกรใช้วิธีการใส่ปุ๋ยแบบเดิม ค่าปุ๋ยจากลดลง ให้ผลผลิตเพิ่มจาก 750 กก./ไร่ เป็น 925 กก./ไร่ ซึ่งผลที่ได้คือเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เงินลงทุนของมาตรการนี้ลดลงจากประมาณ 446 USD/ton CO₂e เป็น -709 USD/ton USD
- **การใส่ปุ๋ยคอกและ biochar** ต่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการปลูกพืชพลังงานใน จ. ราชบุรี ซึ่งผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่าสามารถเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในดินได้ 14 tCO₂e/ha ส่วนค่าใช้จ่ายในการประมาณ 28 USD/tonCO₂e สำหรับการใส่ biochar และประมาณ 111 บาท/kg N สำหรับปุ๋ยคอก (ปุ๋ยคอกราคา 20 บาทต่อถุงบรรจุ 30 kg (9 kg น้ำหนักแห้ง) และมีปริมาณไนโตรเจนเฉลี่ย 2% (Seakum, 2011) เนื่องจากมีความเข้มข้นของไนโตรเจนต่ำ จึงใส่ปุ๋ยคอกปริมาณมากเพื่อทดแทนไนโตรเจน

มาตรการในกลุ่มนาข้าว

- **การจัดการน้ำด้วยการปล่อยน้ำกลางฤดูการเพาะปลูก (Mid-season drainage)** ลดมีเทนลงได้ถึงร้อยละ 23-43 เมื่อเทียบกับการขังน้ำอย่างต่อเนื่อง (continuous flooding) โดยเฉลี่ยมีต้นทุนในการดำเนินการ 20 USD/ton CO₂e
- **การปล่อยน้ำแบบสลับ (Intermittent flooding) หรือ Alternate wet dry (AWD)** เป็นการจัดการน้ำที่เน้นเรื่องการประหยัดน้ำในการทำนาสามารถลดการปล่อยมีเทนและไนตรัสออกไซด์ได้ถึงร้อยละ 59 และ 61 เงินลงทุนระหว่าง 20-50 USD/ton CO₂e โดยวิธีการ AWD เริ่มจากขังน้ำในช่วงแรกของการทำนา จากนั้นระดับน้ำจะค่อย ๆ ลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งระดับน้ำต่ำกว่าผิวดิน 15 ซม. จึงปล่อยน้ำเข้านาอีกครั้งหนึ่งและรักษาระดับน้ำไว้ที่ความลึก 5 ซม. หลังจากข้าวออกดอกก็ปล่อยให้ระดับน้ำลดลงเรื่อยๆอีกครั้ง ลดการปล่อยมีเทนได้ 50% แต่มีความเป็นไปได้สูงว่าอาจกระตุ้นให้ปล่อย N₂O เพิ่มขึ้น ค่าเงินลงทุนในประมาณ 20-50 USD/ton CO₂e
- **การใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต** ลดการปล่อยมีเทนลงได้ประมาณร้อยละ 9- 37 การศึกษาในไต้หวันลดการปล่อยมีเทนได้ถึงประมาณร้อยละ 37-85 เมื่อเทียบกับปุ๋ยโพแทสเซียมไนเตรท (ในประเทศญี่ปุ่นพบว่าการใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตเพิ่มขึ้นเท่าตัวจะสามารถลดปริมาณมีเทนลงได้ร้อยละ 26
- **การใช้ Ammonium thiosulphate** เพิ่มจำนวนของ Sulphate-reducing bacteria (SRB) ซึ่งยับยั้งการสร้างมีเทนเนื่องจาก SRB มีความสามารถในการแข่งขันสูงกว่า methanogens มีเทนลดลงร้อยละ 38 และ 60 เมื่อเติม Ammonium thiosulphate 45.6 และ 60 kg N/ha

มาตรการในกลุ่มนาข้าว

- **การพัฒนาสายพันธุ์ข้าวเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก** สามารถลดการปล่อยมีเทนลงร้อยละ 50-70
พันธุ์ข้าวที่มีระบบรากเล็ก มีกิจกรรมที่ทำให้เกิดสภาพ oxidation จำนวนน้อย (shoots) น้อยมีแนวโน้มที่จะปล่อยมีเทนน้อยกว่าข้าวพันธุ์อื่นๆ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่ใช้น้ำน้อย ทนทานต่อศัตรูพืช เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและเป็นการลดมีเทนต่อหน่วยการผลิตลงด้วย
- **การจัดการการเพาะปลูก (Cropland Management) แนวคิด Soil Carbon Sequestration** ใช้ดินในพื้นที่เกษตรให้เป็นแหล่งสะสมคาร์บอนเพื่อช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการเกษตร สามารถทำได้โดยปรับกิจกรรมการปลูกพืชให้เอื้อต่อการสะสมคาร์บอนในดิน
 - **ลดการไถพรวนดิน (No-tillage)** ก่อในการปลูกพืชและหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดปริมาณคาร์บอนที่สูญเสียออกไปจากดินในรูปของก๊าซเรือนกระจก ดินที่มีการปลูกพืชหมุนเวียนโดยไม่มีการไถพรวนจะช่วยเพิ่มปริมาณการกักเก็บคาร์บอนในดินได้มากกว่าดินที่มีการไถพรวนถึง 67-512 kg C ต่อเฮกแตร์ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากการลดการไถพรวนจะเป็นช่วยลดการย่อยสลายอย่างรวดเร็วของซากพืชที่อยู่ในดินทำให้การปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากดินลดลง
 - **ใช้ปุ๋ยหมักหรือการหมักฟางข้าวก่อนใส่ลงในนา** เนื่องจากการเติมสารอินทรีย์ (carbon) ลงในนาข้าวแบบขังน้ำเป็นการเพิ่ม substrate ให้แก่จุลินทรีย์รวมถึง methanogens ทำให้เพิ่มการผลิตและการปล่อยมีเทนจากนาข้าว ดังนั้นการหมักฟางข้าวให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยหมักก่อนใส่ในนาข้าวจะช่วยลดสัดส่วน C/N ลงให้เหมาะสมและไม่ทำให้เกิดสภาวะการเป็นกรดในนาข้าว ฟางข้าวหมักมีการปล่อยมีเทนน้อยกว่าฟางข้าวสดร้อยละ 58
 - **ทำนาหว่าน (Direct seeding)** มีการศึกษาเปรียบเทียบการปล่อยมีเทนจากนาข้าวด้วยการหว่านและการปักดำ พบว่า การหว่านสามารถลดการปล่อยมีเทนลงได้ร้อยละ 22 ลงทุนประมาณ 35 USD/ ton CO₂e เนื่องจากระยะเวลาการทำนาที่สั้นลงและมีการรบกวนดินน้อยกว่า
 - **การปลูกข้าวด้วยระบบ System of rice intensification (SRI)** เป็นการปลูกข้าวให้ได้เต็มศักยภาพของการเจริญเติบโตเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง โดยการจัดการน้ำในการปลูกข้าวระบบ SRI จะเน้นเรื่องการบริหารน้ำเพื่อให้รากต้นข้าวได้รับออกซิเจนจากอากาศ ทำให้รากพืชแข็งแรงและเจริญเติบโตได้ดี ให้ผลผลิตสูงลดการเกิดมีเทนในนาข้าวและการประหยัดน้ำ แต่ต้องใช้แรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ในการดูแลรักษาโดยเฉพาะการกำจัดวัชพืช

Animal Manure Application

Since animal manure contains 40-60% carbon, its application to land should promote soil organic C sequestration.

Effect of manure application	Soil Organic C (Mg ha ⁻¹)	
	Without	With
2-yr studies (n=6)	19.8 ± 8.9	19.6 ± 8.4
11 ± 8-yr studies (n=8)	30.6 ± 11.4	36.8 ± 10.6
SOC sequestration for all (Mg ha ⁻¹ yr ⁻¹)	0.26 ± 2.15	
SOC sequestration for >2-yr studies	0.72 ± 0.67	

Conversion of C in poultry litter to soil organic C was 17 ± 15%.

New and Stringent Policy Technology

Technology	Effectiveness	Implementability	Reliability	Maturity
NP	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง-สูง
SP	เป็นไปได้ทั้งสูง-กลาง-ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

NP Technology

เทคโนโลยีและมาตรการ	ศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจก	เงื่อนไข/assumption ที่ใช้ประกอบการคำนวณศักยภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
การเสริมไนโตรเจนในรูปของ Molasse -ยูเรียในอาหารโคเนื้อและโคนม	12-30%	12% ของ baseline emission ในปี 2020 และ 2030 และ 30% ในปี 2050 โดยสามารถดำเนินการได้ 10%, 20% และ 30% ของจำนวนรวมในปีดังกล่าว
การส่งเสริมการผลิต Biogas เพิ่มขึ้นจากฟาร์มสุกร โคเนื้อ เนื้อ	65% สำหรับมีเทน	ดำเนินการสำเร็จได้ 50, 60 และ 80% ในปี 2020, 2030 และ 2050
การส่งเสริมการผลิต Biogas เพิ่มขึ้นจากฟาร์มสุกร โคเนื้อ เนื้อ	33% สำหรับมีเทน	
การจัดการของเสียสัตว์ โดยทำการปรับให้เป็นระบบบ่อบผลิตก๊าซชีวภาพของฟาร์มสุกร	85% สำหรับมีเทนและ 61% สำหรับ N2O	

NP Technology

เทคโนโลยีและมาตรการ	ศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจก	เงื่อนไข/assumption ที่ใช้ประกอบการคำนวณศักยภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
การจัดการน้ำในนาข้าวด้วยการปล่อยน้ำกลางฤดูการเพาะปลูก	30%	ดำเนินการได้ 50% ในพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศภายในปี 2020, 60% ในปี 2030 และ 80% ในปี 2050
การลดการใช้ปุ๋ย โดยใส่ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน หรือเทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารเฉพาะที่ (Site-specific nutrient management)	ลดการใช้ปุ๋ยลง 34%	ดำเนินการได้ 20% ในพื้นที่เกษตรทั่วประเทศภายในปี 2020, 30% ในปี 2030 และ 50% ในปี 2050
การใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตหรือ Ammonium thiosulphate ในการลดมีเทนจากนาข้าว	36%	ดำเนินการได้ 50% ในพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศภายในปี 2020, 60% ในปี 2030 และ 80% ในปี 2050

NPTechnology

เทคโนโลยีและมาตรการ	ศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจก	เงื่อนไข/assumption ที่ใช้ประกอบการคำนวณศักยภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
การใช้ Biochar	14 tCO ₂ e/ha	10% ของพื้นที่ปลูกพืชในปี 2020, 15% ในปี 2030 และ 25% ในปี 2050 ใส่ในอัตรา 10 ton/ha
การใช้ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมีในโตรเจน	15%	ลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ 20% ภายในปี 2020, 20% ในปี 2030 และ 30% ในปี 2050
ใช้ปุ๋ยหมักหรือการหมักฟางข้าวก่อนใส่ลงในนาเพื่อลดมีเทน	58%	ดำเนินการได้ 10% ในพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศภายในปี 2020, 20% ในปี 2030 และ 25% ในปี 2050
ทำนาหว่าน (Direct seeding) แทนการทำนาดำ (Transplanting)	22%	ดำเนินการได้ 100% ในพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศภายในปี 2020, 30% ของพื้นที่เพาะปลูกข้าวทั้งหมดในปี 2030 และ 60% ในปี 2050
การปลูกข้าวด้วยระบบ System of rice intensification (SRI)	10%	ดำเนินการได้ 50% ในพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศภายในปี 2020, 60% ในปี 2030 และ 80% ในปี 2050
การใช้มาตรการลดการเผา	12-30%	12% ของ baseline emission ในปี 2020 และ 2030 และ 30% ในปี 2050
การนำเครื่องจักรมาใช้ในการเก็บเกี่ยวอ้อยเพื่อลดการเผาใบและยอดอ้อย	1-4%	1% ของ baseline emission ในปี 2020, 2% ในปี 2030 และ 4% ในปี 2050
การใส่ปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในดิน	3.77 ton CO₂e/ha/year	20% ของพื้นที่ปลูกพืชในปี 2020, 30% ในปี 2030 และ 50% ในปี 2050

SP Technology

เทคโนโลยีและมาตรการ	ศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจก	เงื่อนไข/assumption ที่ใช้ประกอบการคำนวณศักยภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
การเสริมอาหารด้วยไขมันและน้ำมันในโคนมและโคเนื้อ	21.5% (range 4.3-40%)	มีการใช้ 5, 10, 20% ของโคนมและโคเนื้อในปี 2020, 2030, 2050 ตามลำดับ
การปรับปรุงทางพันธุกรรมของโคนมและโคเนื้อ	10%	มีการใช้ 1, 5, 15% ของโคนมและโคเนื้อในปี 2020, 2030, 2050 ตามลำดับ
การใช้วัคซีนเพื่อยับยั้งการทำงานของ methanogenic bacteria ในโคนมและโคเนื้อ	8%	มีการใช้ 1, 5, 15% ของโคนมและโคเนื้อในปี 2020, 2030, 2050 ตามลำดับ

SP Technology

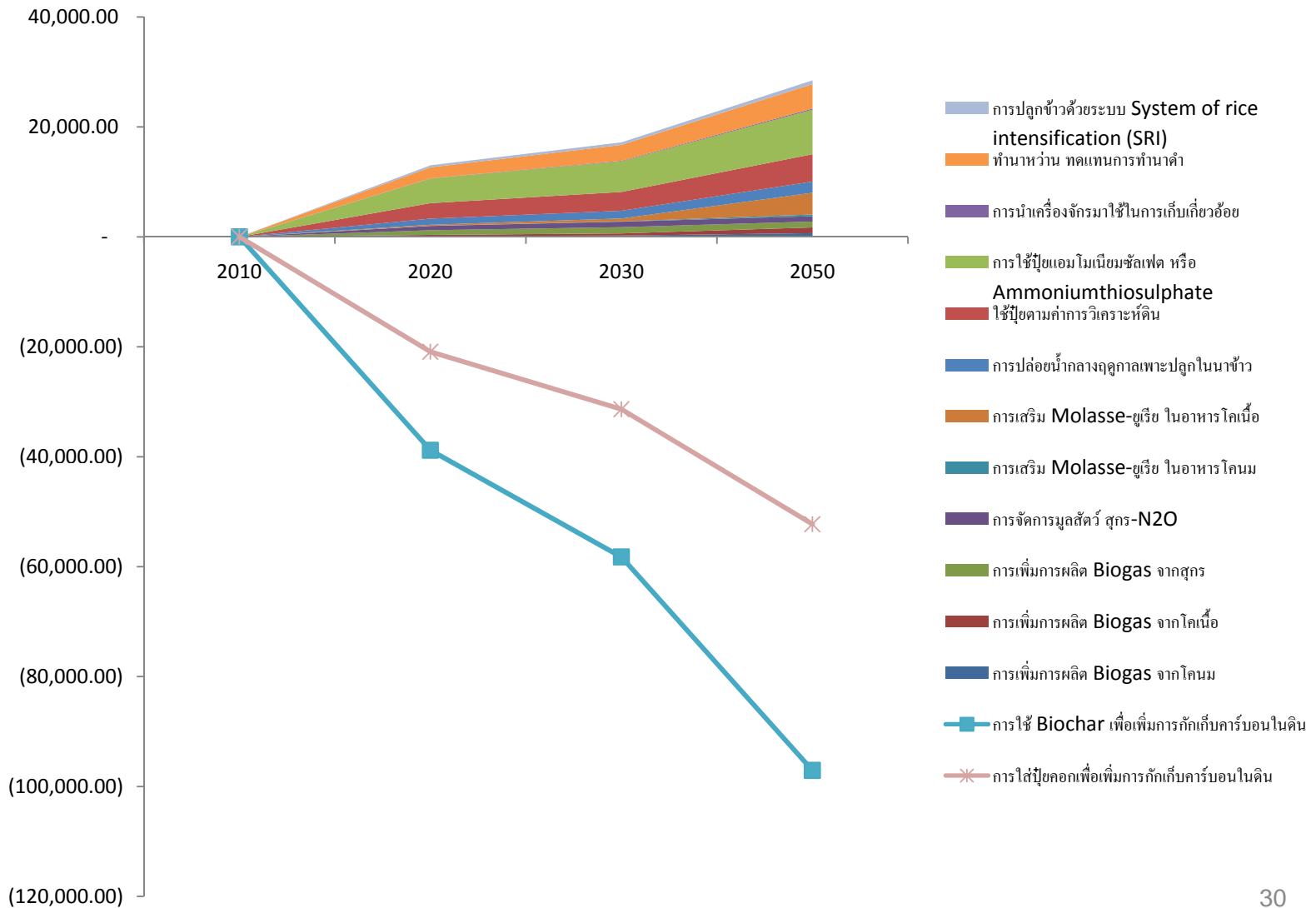
เทคโนโลยีและมาตรการ	ศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจก	เงื่อนไข/assumption ที่ใช้ประกอบการคำนวณศักยภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
การพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่ลดความสามารถในการขนส่งก๊าซมีเทน	60%	ดำเนินการ 1, 5, 10% ของพื้นที่การปลูกข้าวในปี 2020, 2030, 2050
การใช้ Nitrification inhibitor เพื่อลดการสูญเสียไนโตรเจน	30%	ดำเนินการมีผลทำให้การใช้ปุ๋ยลดลง 5%, 7, และ 10% ของการใช้รวมในปี 2020, 2030, 2050
การปล่อยน้ำแบบสลับ (Intermittent flooding) หรือ Alternate wet dry (AWD)	ลดก๊าซมีเทนได้ 50%	ดำเนินการ 10%, 15, และ 20% ของพื้นที่นาชลประทานในปี 2020, 2030, 2050
การไม่ไถพรวนดิน (No-tillage)	2 ton CO2e/ha/year	ดำเนินการ 5%, 7, และ 10% ของพื้นที่เพาะปลูกในปี 2020, 2030, 2050

มาตรการ/เทคโนโลยี	Cost (USD/ton CO ₂ e)	2020	2030	2050
การเพิ่มการผลิต Biogas จากโคนม	1.04	144.95	255.06	692.64
การเพิ่มการผลิต Biogas จากโคเนื้อ	1.04	225.72	386.89	1024.32
การเพิ่มการผลิต Biogas จากสุกร	1.04	855.10	1123.02	1075.76
การจัดการมูลสัตว์ สุกร-N ₂ O	1.04	772.57	1014.55	971.61
การเสริมไนโตรเจนในรูปของ Molasse-ยูเรีย ในอาหารโคนม	10	14.21	41.64	318.24
การเสริมไนโตรเจนในรูปของ Molasse-ยูเรีย ในอาหารโคเนื้อ	10	185.74	530.59	3951.09
การจัดการน้ำในนาข้าวด้วยการปล่อยน้ำกลางฤดูการเพาะปลูก	57	1115.10	1394.82	2026.28
การลดการใช้ปุ๋ย โดยใช้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน หรือเทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารเฉพาะที่ (Site-specific nutrient management)	-709	2828.80	3430.6	4984.40

มาตรการ/เทคโนโลยี	Cost (USD/ton CO ₂ e)	2020	2030	2050
การใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต หรือ Ammoniumthiosulphate	10.58	4460.40	5579.28	
การใช้มาตรการลดการเผา	2.4	562.10	566.9	1441.53
การนำเครื่องจักรมาใช้ในการเก็บเกี่ยว อ้อยเพื่อลดการเผาใบและยอดอ้อย	7	46.84	94.49	192.20
การใช้ Biochar เพื่อเพิ่มการกักเก็บ คาร์บอนในดิน	28	38,828.86	58,243.29	97,072.15
ทำนาหว่าน (Direct seeding) ทดแทนการทำนาดำ	35	2017.09	2898.13	4457.376
การปลูกข้าวด้วยระบบ System of rice intensification (SRI)	57	371.70	464.94	675.36
การใส่ปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่มการกักเก็บ คาร์บอนในดิน	83	20,912.11	31,368.17	52,280.29
รวม		73,341.28	107,392.40	179,267.60

เทคโนโลยีและมาตรการ	Cost	ปี 2020	ปี 2030	ปี 2050
การเสริมอาหารด้วยไขมันและน้ำมัน	201	179.1165	512.6245	2039.791
การปรับปรุงทางพันธุกรรมของโคนมและโคเนื้อ	ไม่มีข้อมูล	16.662	119.215	711.555
การใช้วัคซีนเพื่อยับยั้งการทำงานของ methanogenic bacteria ในโคนมและโคเนื้อ	ไม่มีข้อมูล	13.329	95.372	569.244
การพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่ลดความสามารถในการขนส่งก๊าซมีเทน	ไม่มีข้อมูล	148.68	774.9	1688.4
การใช้ Nitrification inhibitor เพื่อลดการสูญเสียไนโตรเจน	ไม่มีข้อมูล	124.80	151.35	219.90
การปล่อยน้ำแบบสลับ (Intermittent flooding) หรือ Alternate wet dry (AWD)	50	743.4	1162.35	1688.4
การไม่ไถพรวนดิน (No-tillage)	ไม่มีข้อมูล	2,773.49	3,882.89	5,546.98
การใช้ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมีในโตรเจนเพื่อลดก๊าซ N₂O	32458	1218.31	1150.12	1033.30
ใช้ปุ๋ยหมักหรือการหมักฟางข้าวก่อนใส่ลงในนาเพื่อลดมีเทน	ไม่มีข้อมูล	495.6	516.6	562.8
รวม		5,713.39	8,365.42	14,060.37

Mitigation potentials

ทีมงาน

- **กลุ่มการหมักในระบบย่อยอาหารของสัตว์และการจัดการมูลสัตว์(Enteric Fermentation Manure Management)**

- ดร.อรรณพ นพรัตน์ นักวิจัย
- นางสาวอรอมล เหล่าปิตินันท์
- ผู้ช่วยนักวิจัย

- **กลุ่มนาข้าว (Rice Field)**

- รศ.ดร.สิรินทรเทพ เต่าประยูร นักวิจัย
- นางสาวทัศนีย์ เจียรพสุอนันต์ ผู้ช่วยนักวิจัย

- **กลุ่มดินที่ใช้ในการทำการเกษตร (Agriculture Soil)**

- ผศ.ดร.อำนาจ ชิดไธสง นักวิจัย
- นายพงษ์เทพ หาญพัฒนากิจ ผู้ช่วยนักวิจัย

- **กลุ่มการเผาเศษวัสดุการเกษตรในที่โล่ง (Field Burning of Agricultural Residues)**

- รศ.ดร.สาวิตรี การีเวทย์ นักวิจัย
- นายเอกพล จันทรพิชญ์ ผู้ช่วยนักวิจัย

For more information :

www.jgsee.kmutt.ac.th
sirin@jgsee.kmutt.ac.th